

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Środę dnia 12 Sierpnia v. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

W i l n o.

Kopia odniesienia się Jenerał-Adjutanta Neidharta do Jenerał-Adjutanta Barona Rozena 1go, pod 6tym sierpnia 1831 roku.

Na rozkaz Pana Jenerała Marszałka Polnego, śpieszę uwiadomić Jaśnie Wielmożnego Pana, iż główne siły Armii, zbliżyły się już ku Warszawie, i znajdują się w miasteczku Nadarzynie.

Wczora część kawalerii naszej awangardy miała świetną rozprawę z nieprzyjacielskim oddziałem, który wyszedł z Warszawy, w liczbie 8 szwadronów Kaliskiego Ułańskiego półku i konnych strzelców oraz 2ch batalionów 3go półku liniowego z 2ma działami. Kozacy, którzy się znajdowali o 3 wiorsty od Warszawy, zrzęcznie naprowadzili nieprzyjaciela na naszą regularną kawalerią. Stanowczem uderzeniem półków 1szej Brygady 3ciej Ułańskiej Dywizyi, na nieprzyjacielską piechotę i artylleryą, oraz pomyslnym atakiem Irkuckiego Huzarskiego półku, przeciwko nieprzyjacielskiej kawalerii, oddział ten zupełnie został zniesiony.

Skutkiem tej rozprawy było odebranie u nieprzyjaciela 2ch dział z dwiema skrzynkami ładunkowymi i zupełne zniesienie 3go liniowego półku pieszego, oraz kaliskiego ułańskiego, z których wzięci w niewolę: Dowodzący oddziałem, Dowódca Brygady Półkownik *Hotda*, Dowódca kaliskiego półku ułańskiego Podpółkownik *Sokolnicki*, 4ch Sztaba Oficerów, 28 Ober-Oficerów, 2 Medyków, i 1322 ludzi rang niższych, w liczbie tej 252 ranionych. Z pozostającego zaś składu tych półków wszyscy dalsi, w liczbie do 500 ludzi, polegli na mieczu tak iż, prócz konnych strzelców, którzy wcześniej się unieśli, ani jeden człowiek z tego oddziału nie powrócił do Warszawy.

Z naszej strony, raniono 5ciu Oficerów, oraz zabito i raniono do 50 ludzi rang niższych.

Sankt-Petersburg dnia 29 lipca.

z Bożey Łaski

M Y N I K O Ł A Y P I E R W S Z Y,

CESARZ I SAMOWŁADZCA WSZECH ROSSYJ,

i t. d. i t. d. i t. d.

Obwieszczamy wszystkim wiernym NASZYM poddanym.

W dniu 27 terażniejszego lipca, Nayukochańsza Małżonka NASZA, NAYJAŚNIEJSZA PANI CESARZOWA ALEXANDRA FEODOROWNA, rozwiązana została od brzemienia, przez powicie NAM Syna, narzeczonego NIKOŁAJEM.

To CESARSKIEGO NASZEGO Domu pomnożenie przyymujemy za nowy dowód błogosławieństwa Naywyższego, na NAS i PAŃSTWO NASZE zlewanego, i obwieszczając o tém wiernym NASZYM poddanym, zostaniemy przekonani, że wszyscy oni z NAMI wzniosą do Boga serdeczne modły; o szczęśliwe hodowanie się i dóbrzewanie Nowonarodzonego.

Rozkazujemy pisać i nazywać we wszystkich sprawach, gdzie wypadać będzie, tego Ukochanego NAM Syna, Nowonarodzonego WIELKIEGO XIĄŻĘCIA, JEGO CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ.

Dan w Carskiem-Siele, w dniu 27 lipca, roku od Narodzenia Chrystusowego tysiąc osmset trzydziestego pierwszego, a Panowania NASZEGO szóstego.

Na autentyku podpisano własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką tak:

NIKOLAY. (R. I.)

— Przez naywyższego dyplomata pod 23 lipca, nayłaskawiej mianowany kawalerem orderu s. *Anny 1szej klasy*, Hrabia *Strogonow*, Jenerał-Major, zostający w orszaku J. C. M. (R. I.)

— Przez naywyższego dyplomata, pod 25 czerwca, nayłaskawiej mianowani kawalerami orderu s. *Anny 1szej klasy*, Jenerałowie-Majorowie: Dowódca 2giej brygady 6tej dywizyi ułańskiej *Zgelstrom 2gi*, i Dowódca Gwardyi półku Strzelców konnych *Statwiński 1szy*.

— Wice-Prezydentowi Departamentu Udziałów, Dworu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI Mistrzowi, *Leonowi Perowskiemu*, nayłaskawiej rozkazano zasiadać w Rządzącym Senacie, z pozostaniem przy sprawowaniu terażniejszych obowiązków i na urzędzie Mistrza Dworu. (P. P.)

— Przez Naywyższe rozkazy dzienne z d. 22 i 23 lipca Jen.-major *Waszutin*, mianowany Ober-kwaternistrzem oddzielnego korpusu wewnętrznej straży; Dowódca odwodowych szwadronów: półków 1go i 2go huzarów, oraz 2ey dywizyi dragonów, 2ey strzelców konnych i 6ey ułanów Jener.-porucznik *Bezobrazow 1*, ma się liczyć w jeździe; Sztab-kapitan półku grenadyerów *Feldmarszałka Hr. Rumiancowa-Zadunajskiego*, Xżę *Uchtomski*, mianowany Plac-adjutantem w Wilnie.

— Naywyższe Ukazy do Rządzącego Senatu: z d. 3 b. m., Prezydent *Mohylewski* Izby Kryminalney porucznik *Prozor*, na własną prośbę, z powodu słabości zdrowia, otrzymuje uwolnienie od urzędu — 17 b. m. Prezydent Sądu Handlowego Odeskiego, urzędnik 5 klasy *Sievers*, uwolniony zostaje od tego urzędu i przyłączony do Heroldyi — 19 b. m. Członek Moskiewskiej Rady opiekuńczej CESARSKIEGO domu wychowania podrzutek, Radca Tayny Xżę *Gagarin*, podniesiony do stopnia Rzeczywistego Rady Taynego.

— Przez Naywyższy Ukaz do Kapituły orderów z d. 3 b. m. Pocztmeyster *Radziwiłłowski* Radca Kol. *Girs*, za gorliwą służbę, mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza 3 klasy*.

— Naywyższe rozkazy oznajmione Rząd. Senatowi: 15 b. m. (przez Zarząd. Min. Spraw Wewn.) Inspektor kwarantanny Odeskiej, Rz. R. *St. Sontag* przyłączony zostaje do Heroldyi; na miejsce jego mianowany zostający przy Jenerał-Gubernatorze Nowey-Rossyi i Bessarabii Radca Dworu *Engelhardt* — 16 b. m. (przez Zarząd. Min. Sprawiedliwości); na przedstawienie zeszłego Jen.-Feldmarszałka *Hr. Diebitsch-Zabałkańskiego*, Sprawnik powiatu Brzeskiego, Assesor Kol. *Rott*, za szczególną gorliwość i czynność, otrzymuje stopień Radcy Dworu.

— Stosownie do Naywyższego Ukazu 21 grudnia z. r. nałożone zostały areszta: 23 czerwca w guber. *Wołyńskiej* na kapitał Xżny *Sapieżyny*, z domu *Zamoyskiej*, zostający u obywatela *Daszkiewicza*, z powodu znajdowania się iey w Królestwie Polskiem; oraz na 900 dukatów i 1800 rub. sr. Porucznikowej *Teychowey*, z powodu znajdowania się iey syna *Franciszka Teycha* w témże Królestwie.

— Podług wiadomości urzędowych z Jassy z d. 1 lipca, w nader krótkim przeciągu czasu umarło tam z cholery 6000 mieszkańców. Choroba ta dosięgła następnie nayodleglejszych nawet okolic, i poczyniła wielkie spustoszenia w Galatz. Leczą dziki przezornym środkiem rządu, klęska ta ustala już zupełnie w Jassach, i mieszkańcy tameczni poczynają wracać do domów. (T. P.)

Oto jest rapport Głównodowodzącego Armii Działającą, Jenerał-Feldmarszałka Hrabiego *Paskiewicza-Erywańskiego*, o którym uczyniliśmy w Nrze poprzedzającym Kur. Lit.

„Po wysłaniu naypoddaniejszego rapportu moiego do WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI, w dniu 14

lipca, dnia 15 główne siły Armii wyruszyły z miejsc przez nie zajmowanych, między *Brześciem-Kujawskim*, *Nieszawą* i Pruską granicą, i postępowały przez *Kowal* i *Gostynin*. Teraz wojska rozłożone są w okolicach miasteczka *Gombina*, przednie straż są w miasteczku *Osmolinie*, podjazdy zaś zajmują całą przestrzeń, znajdującą się między rzekami *Bzurą* i *Wisłą*. Tu Wojska mają dniówkę dla koniecznego wypoczynku, oraz dla powzięcia wiadomości o wojsku buntowników, o rozłożeniu których w ogóle nie masz pewnych wiadomości i które dotąd na lewym brzegu *Wisły* odkryte jeszcze nie były, oprócz niejakiej części milicji z *Kossynierów*, znajdujących się w okolicach *Kalisza* i *Łęczycy*.

Dla zniszczenia tych ostatnich uczyniona była wyprawa z *Brześcia-Kujawskiego*. Dowódca *Atamańskiego Jego Cesarskiej Wysokości Następcy półku*, *Półkownik Kuzniecowa*, wysłany został przez *Sompolno* z 5tym Konnym Czarnomorskim półkiem, dwiema secinami poruczonego mu *Atamańskiego*, i dwoma szwadronami *Nowoarchangielskiego ułańskiego półku*. Uszedłszy, przyspieszonym marszem, przez miasteczko *Sompolno* do wsi *Werżetina*, odkrył on partję buntowników w liczbie 500, która, znajdując się za rzeką, zagroziła rogatkami prowadzoną przez nią groblę. Trzy secinny Kozaków rzucili się na nią, a buntownicy, dawszy ieden tylko wystrzał z ręcznej broni, rzucili strzelby i ucieczką schronili się w lesie. Od ienców *Półkownik Kuzniecowa* dowiedział się, że druga kupa takież nierregularnej milicji, w liczbie 1000 ludzi, znajdowała się w miasteczku *Sleszynie*. Wysłał on tam dwie secinny Kozaków, a idąc za nimi z całym oddziałem, rozegnał tę kupę tak, jak i pierwszą. W tych wypadkach wzięci zostali przez oddział *Półkownika Kuzniecowa* w niewolę: okręgowy Naczelnik *Gwardyi Narodowej Woiewództwa Kaliskiego Ulatowski*, dwaj *Majorowie*, ieden *Ober-Oficer* i do 180 *Kossyonierów*.

Tymczasem, a mianowicie dnia 16go; przeszli z prawego na lewy brzeg *Wisły*: oddział *Jenerał-Majora Gersztencweiga* i *Jenerał-Majora Gagarin* z *Pawłogradzkim Huzarskim półkiem*.

Jenerał-Major Gersztencweig, podczas dążenia do przeprawy dnia 11go, u miasteczka *Raciąża* spotkał przez dywizję wojska buntowników, pod dowództwem *Milberga* i *Turno*. Przednia straż jego, składająca się z *Leyb-Gwardyi Grodzieńskiego Huzarskiego półku*, i szwadronu *Leyb-Gwardyi Kozackiego półku*, pod dowództwem *Jenerał-Majora Sztrandmana*, wyszedłszy z miasta *Raciąża*, odkryła buntowników spieszących do miasteczka w wielkich *massach*, i rozpoczęła z nimi rozprawę, ażeby, do przybycia naszej piechoty, nie pozwolić im zająć miasteczka.

Buntownicy, mając trzy razy więcej kawalerji, silnie uderzali na *Jenerał-Majora Sztrandmana*, wspierając atak swój piechotnemi kolumnami i ogniem artylleryji; lecz świetnym odporem *Grodzieńskich Huzarów* i *Leyb-Gwardyi Kozackiego szwadronu*, osobiście prowadzonych przez *Jenerał-Majora Sztrandmana* przeciwko skrzydłu buntowników, nie tylko wstrzymali ich natarczywość, ale jeszcze przyprawili ich o stratę, oprócz dwóch *Dowódców szwadronów*, iednego *Oficera* i do 120 szeregowych, którzy wzięci zostali w niewolę przez *Leyb-Gwardyi półk Huzarów*.

Tymczasem *Jenerał-Major Gersztencweig*, za pierwszą wiadomością o ukazaniu się buntowników, pośpieszył na wzmocnienie przedniej straż z trzema półkami dragonów, pod dowództwem *Jenerał-Majorów Anrepa* i *Szylinga* zostającemi, przybiegł kłusem na miejsce bitwy, i odparł z niego buntowników na wystrzał armatny. W tejże chwili półk 4ty strzelców pieszych pod dowództwem *Półkownika Karłowicza* i 4 działa artylleryji kompanii *Podpółkownika Astafiewa*, szybkim krokiem przybyli do miasteczka, zajęli je, oraz drogi prowadzące do wsi *Kuniki* i *Wilkowa*. Poruszenie to skutecznili oni w samą stanowczą chwilę, kiedy buntownicy, widząc niepowodzenie wycieczek swoich przeciwko iedździe, zwrócili się na lewe skrzydło, w nadziei odcięcia

części wojska naszego od miasteczka, a razem też i od przeprawy. Korzystając z położenia miejsca, rozpoczęli oni przeciw wyżej wymienionych 4 dział silny ogień z dwónastu armat; lecz *Jenerał-Major Gersztencweig*, osobiście na baterji naszej znajdujący się, (gdzie też lekką kontuzją otrzymał w szyję) ruszył ją na przód, wzmocnił artylleryją brygady *grenadyerów*, i rozkazał tylnej straż, z brygady lekkiej jazdy *gwardyi* złożoną, pod dowództwem *Jenerał-Majora Olfierjewa* zostającej, przyspieszyć poruszenie swoje na miejsce bitwy. Niespodziane ukazanie się tej brygady na skrzydło buntowników wstrzymało ich działania, a tym czasem nadeszła będąca w tyle piechota z resztą artylleryji; i walka kończyła się silnem tylko z obu stron strzelaniem, chociaż buntownicy kusili się jeszcze raz uczynić zaczepne poruszenie lewem swém skrzydłem; lecz to zostało także odparte zręcznem działaniem naszej artylleryji, pod dowództwem *Fligieli-Adjutanta Waszery Cesarskiej Mości*, *Półkownika Strogonowa*.

Potém cała jazda oddziału *Jenerał-Majora Gersztencweiga*, ruszyła na buntowników; lecz oni, nie czekając spotkania się, odprowadzili swoją jazdę za piechotę, ostiononą od frontu bagnami, pochodzącymi z długi trwających deszczów, od skrzydeł zaś gajami i wsiami.

Tym sposobem zakończyła się ta walka, która trwała prawie od samego południa do godziny 7mej wieczornej, i w której korpus buntowników, składający się, podług opowiadania wziętych w niewolę *Sztab-Oficerów*; z 18tu batalionów piechoty, 5ciu pułków jazdy i 36 dział, z nową sławą porażony został przez wojska *Waszery Cesarskiej Mości*, będące w daleko mniejszej liczbie, pod dowództwem walecznego *Jenerał-Majora Gersztencweiga*.

Strata buntowników w tej bitwie jest dosyć znaczna: oprócz wyżej wymienionych ienców, pole bitwy pokryte było wielką liczbą zabitych. Przeciwnie strata nasza, jest mało znacząca: zabity lekkiej kompanii N. 3, 2giej brygady artylleryji *Podporucznik Melichin*, raniony *Leyb-Gwardyi Grodzieńskiego Półku Huzarów Porucznik Stael-von-Holstein*, i kilku oficerów dotkniętych kontuzją. Szczegółowego doniesienia o niższych rangach jeszcze nie otrzymano. (R.I.)

Piatyhorsk.

Trwały tu przeszło tydzień silne deszcze, a dnia 27 od rana do godziny czwartej po południu, dzień był piękny: promienie słoneczne złożyły śnieżne góry szczyty; lecz o godzinie 5tej wiatr zaczął, i poszedł deszcz ulewny, który trwał więcej półtory godziny; o pół do 7mej, z hucznem uderzeniem piorunowem spadł grad, tak obfity, że w mgnieniu oka ulice były nim pokryte, jakby śniegiem; w ogólności grad był wielkości laskowego orzecha, i w nader wielkiej liczbie znajdowano ziarna jego, większe od jaja gołębiego. Burza ta trwała około 8 minut, i zaledwo ieden pozostał w mieście dom, w którymby szkła w oknach nie były pobite. Najstarsi tu ludzie nie pamiętają, żeby w tej porze roku był tak silny grad, przez któryby we wszystkich znajdujących się tu ogrodach, drzewa fruktowe i owoce zniszczone zostały. (G.S.P.)

Nikołajewsk.

U nas deszcze padają często; lecz ponieważ zazwyczaj są krótko trwające, przeto nie przeszkadzają koście siana i przybliżającemu się zbiorowi żyta. (G. S. P.)

FRANCYA.

Paryż dnia 24 lipca.

Dnia 19 wieczorem znajdowali się u *Króla* na prywatnem posłuchaniu *Postowie*: *Cesarza Jmci Rossyjskiego* i *Angielski*, oraz *Posel Związku Szwajcarskiego*.

— Zgodzono się na zgromadzeniu deputowanych, aby *P. Lafitte* został mianowany prezydentem, *PP. Dupont de l'Eure* i *Salverte*, wice-prezydentami; zaś *PP. Laborde* i *Audry-de-Puyraveau*, ażeby byli wyznaczeni do podskarbstwa.

— Podług *Gazety Handlowej*, izba deputowa-

nych ma zamiar odbywać codziennie dwa posiedzenia, dla przysięgi, iak tylko można, ukończenia robot przygotowawczych: przyzwoiciem prawności wyborów, onz wyborami prezydenta, wice-prezydenta, sekretarzów i podskarbiów.

— Na ostatniem posiedzeniu, deputowani, którzy nie byli zupełnie kontenci z systematu ministerium, utworzyli zgromadzenie, na którym rozważano kwestye podane izbie. Podobne zgromadzenie tworzy się teraz pod przewodnictwem generała *Lafayette'a*. Liczba zapisanych członków jest już bardzo wielka.

— Listy pisane z *Lisbony* pod dniem 9 t. m. donoszą, że eskadra francuzka, złożona z okrętów *Suffren*, *Marsylia*, *Algier*, *Algeras*, *Tróyzęb* i *Marengo*, z trzech fregat i lekkich statków, znajdowała się dnia 6go w przystani *Cascaes*. Dnia 7 rano, stała uszykowana w linię przed fortecami w odległości dalszej, niż na wystrzał armatny. — *Don Miguel* wyjechał konno i udał się ku brzegowi. Obeyrzał fortece, kazał postawić na bateriach kilka armat wielkiego kalibru, i umieścić wojsko liniowe i milicyą na punktach łatwo przystępnych dla wylądowania. W tymże czasie, zostały przepisane śródkki ostrożności w *Lisbonie*, zalecono iednakże uważnie postępować z tłumami ludu, które się zbierały w rozmaitych częściach miasta, dla rozmawiania o zdarzeniach. Dnia 8, *Don Miguel* oglądał znowu brzeg, baterye, i dodawał ducha męstwa artyllerzystom. Dnia 9 przybył ieszcze do *Cascaes*, z kąd rozpoznawał flotę, która wydawała się już być gotową do rozpoczęcia działań. Oficerowie inżynierzy byli tego zdania, że fortyfikacye w *Cascaes*, *Ocyras* i stare wieże nad *Tagiem*, nie mogą wytrzymać długiego ataku, okręty zaś admirała *Roussin*, zamierzają zgola icie nie oszczędzać. Taki był stan rzeczy w chwili odjazdu gonca.

— Dnia 22 otrzymano przez telegraf wiadomość, że eskadra Tulońska połączyła się z admirałem *Roussin* przed *Tagiem* dnia 7 lipca; stoi ona o dwiemile i czeka pierwszego przyjaznego wiatru; lecz ciągle wieją przeciwnie.

— Na przełożenie admirała *Roussin*, rząd portugalski odpowiedział, iż chce traktować rzeczy w *Londynie*. Admirał *Roussin* czeka tylko przyjaznego wiatru dla weyścia na *Tag*.

— Depesz telegraficzny przesłany do ministra morskiego pod dniem 22 lipca, donosi o weyściu eskadry francuzkiej na *Tag*.

— Korweta *Sekwana* została wypuszczoną z kwarantanny dnia 16 o południu. *Donna Marya* dopiero o godzinie 7mej wieczorem wysiadła ze swoim orszakem. P. generał *Desmichels*, dowódca departamentowy i kontr-admirał *Lecoupe* tymczasowy prefekt morski, udali się złożyć powinszowanie *Donnie Maryi* natychmiast po zdjęciu kwarantanny. Poiazdy na brzegu oczekiwali przybycia Xiężniczki, która była odprowadzoną wpośród tłumy ciekawych widzów, do domu prefektury morskiej, gdzie już pokoje dla niej były przygotowane. Zaledwo tam weszła, kiedy depesz telegraficzny przynosił rozkaz, sżęby ją przyjmowano z honorami, należącemi się osobie pastniącey dostojność królewską. W kilka chwil potem, młoda Królowa ukazała się na balkonie otodowym ciekawemu ludowi, który chciał widziecrysę iey twarzy. Dnia 17 wszystkie władze cywilne i wojskowe przedstawiane J. K. Mości; wieczorem także było świetne przyjmowanie. Lekka słabość pochodząca ze znużenia przez tak dłu podróż, odwleka odjazd *Donny Maryi*; wyjechała ona z *Brestu* dnia 20 do *Cherbourg*; dnia 21 miała przybyć do *Saint-Malo*, gdzie uczynione by, iak powiadaią, przygotowania na iey przyjęcie. *Donna Marya* ma płeć isnieyszą i daleko świszą, iak zwyczajnie miewaia mieszkańcy półwysp, w rysach iey twarzy maluje się dobroć.

— Czytamy w *Gazecie Goniec Francuzki*: „Donoszą o pomyślnym powrocie *Don Pedra* do Francyi i o przybyciu iego do *Paryża* ze swoją małżonką i Królową Portugalską.

— Dw. Florencki oczekuje Xiężney *Berry*; blizkie i przybycie urzędowie było obwieszczone: ud... z *Napoli*.

— Listy pisane z *Madrytu* pod dniem 11 t. m. donoszą, że infant *Don Carlos* został mianowany głównodowodzącym wojskami *Nawarry*, *Arragonii* i *Katalonii*. (J.d.S.P.)

ANGLIA.

Londyn dnia 22 lipca.

Młody Xiąże *Bordeaux* nie pojechał razem ze swoją matką, Xiężną *Berry*, do statku lądu, lecz przedsięwziął niedaleką podróż po Szkocyi.

— W *Gazecie Westminster-Review* wyrażono: Xiąże *Tayllerand*, podał projekt w imieniu swiego Rządu, ażeby Rząd Angielski posyłał do *Paryża* exemplarz każdej wychodzącej w Anglii książki, i nawzajem, żeby Rząd Francuzki przysyłał tu exemplarz każdej książki, która będzie wydana we Francyi. Książki angielskie dla powszechnego użytku oddawane będą do Paryzkiej narodowej biblioteki, Francuzkie zaś w tymże celu składane w Muzeum Brytańskiem.

— Roztrząsanie bilu o refermie w komitecie generalnym izby niższej trwało na posiedzeniach dnia 21 i 22, i wniesione potem pod rozwayę propozycye ministerium zostały przyjęte. Partya opozycyjna żądała raz tylko rozdania głosów na tych dwóch posiedzeniach, lecz nie mogła zebrać więcey, iak 244 przeciwko 274.

— Bil przyjęty przez izbę niższą względem dożywocia Królowey, upoważnia Króla do wyznaczenia swojej małżonce pensyi roczney 100,000 f. s. które, po śmierci Króla wyplacane iey będą co trzymiesiące. Oprócz tego może Król oddać używanie i pobieranie dochodów (*ususfructus*) z *Marlborough-House* i z *Bushy-Park*. (J.d.S.P.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Breda dnia 24 lipca.

Król Jmć, w towarzystwie Xięcia Oranii, przybył pozawczora do tutejszego miasta, i oglądał fortyfikacye. Wczora rano, Król, Xiąże Oranii, i iego synowie udali się do obozu pod *Reyen*, gdzie spotkani byli przez J. K. W. Xięcia *Fryderyka*, który osobiście dowodził wojskiem przed prawem skrzydłem pierwszey dywizyi dowodzoney przez Jenerał-porucznika *van Geen*; drugą dywizyą dowodził Xiąże Sasko-Weymarski; iazdą Jenerał-porucznik *Tryp*, artylleryą zaś, z 52 dział złożoną Półkownik *List*. Wojska i tłumy zebranych widzów przyięli J. K. Mość, i Xiążat okrzykami: „Niech żyje Król! Niech żyje Xiąże Oranii! Niech żyją Xiążęta!” Po przegładzie wojska przeciągały przed Królem; poczem wszyscy Jenerałowie i Sztabs-oficerowie, zostali zaproszeni do Króla na śniadanie. O godzinie 5tej J. K. Mość wyjechał do *Bois-le-Duc*, a Xiążęta przeprowadzali go przez godzinę.

Amszterdam d. 23 lipca.

Przyięcie korony Belgickiej przez Xięcia *Leopolda*, i niezgodzenie się rządu naszego na nowe warunki *Mocarstw*, miały nieprzyiętny wpływ na *Holenderskie* krajowe obligacye; na skutek tych wypadków, nie możemy, iak widać, spodziewać się korzystnego dla nas ukończenia interessow Belgickich. (J.d.S.P.)

WŁOCHY.

Rzym dnia 14 lipca.

Edykt papieski zawiera ustanowienie izby handlowey w *Rzymie*; bankier *Valentini*, mianowany jest iey prezydentem.

Turyń dnia 12 lipca.

Król Jmć powrócił z *Genui* dnia 10 w zupełnym zdrowiu.

Bononia dnia 12 lipca.

W wyście wojsk austryackich z naszego miasta, nastąpi między 15 a 20 t. m.

Palerma dnia 1 lipca.

Xiąże *Jpinville* przybył dnia 29 czerwca do naszego portu, na fregacie *Artemizya*. (J.d.S.P.)

OGŁOSZENIE.

Roku 1831 Lipca 28 dnia w *Żurnale*, *Wileńskiego* Gubernialnego Rządu zapisano: *Słuchali*: przełożenia P. Wojennego Gubernatora i *Kawalera*, pod 26 upłynionego lipca z *Nrem* 2336,

przy którym, przesyłając kopie przedpisania P. Głównego Dowodzącego Armią Rezerwową, pod dniem 23 także lipca, N. 592, i kopią otrzymanego przy nim w kopii N a y w y ż s z e g o Ukazu, na imie Jaśnie Wielmożnego Głównego Dowodzącego, w dniu 19 zeszłego czerwca wydanego, o wynagrodzeniu obywateli zachodnich Gubernii, za wzięte u nich za rekwizycjami dla Armii Działającej produkta żywności, także kopią przedłożenia Jaśnie Wielmożnego Woennego Gubernatora w tej rzeczy do Wileńskiego Gubernatora Cywilnego postanego; przekłada temu Rządowi; na osnowie 25go punktu wspomnionego przedpisania P. Głównego Dowodzącego Armią Rezerwową, z N. 592, wszystkie te, dla wiadomości każdego z obywateli, obwieścić ustanowionym porządkiem, i o tém Panu Głównemu Dowodzącemu donieść; z załączonych zaś papierów okazuje się: 16d) Z kopii Imiennego JEHO CESARSKIEY MOŚCI N a y w y ż s z e g o Ukazu, na imie P. Głównego Dowodzącego Armią Rezerwową pod dniem 19 zeszłego czerwca wydanego, w brzmieniu następującem: „Z doniesień, przedstawionych N a m o rekwizycjach dla Armii Działającej w guberniach zachodnich, na stopie wojny zostających, dostrzegliśmy, że, ze zbiegu różnych okoliczności, w należnych obywatelom opłatach, zaszła nieiaka zwłoka, zamiarom N a s z y m nieodpowiadająca. Pragnąc, ile można, dopomagać do wczesnego za nie zadosyc uczynienia obywatelom pomienionych gubernii, uznaliśmy za dobrą: 1) Włożyć na Zarządzącego Ministerjum Woyskowém, odnieść się do Wodza Naczelnego Armii Działającej, o wysłanie za pierwszą możliwością do Waszego rozrządzenia summy, na zadosyc uczynienie obywatelom powierzonych Głównemu Naczelnictwu Waszemu gubernii. 2) Poruczyć Wam, dać obywatelom gubernii tych zapewnienie: a) Że za wzięte u nich zapasy żywności, podług składanych kwietacy, niechybnie będzie im zapłacono; albo będą im te kwietacy policzone w podatkach, oświadczając przy tém, że zwłoka w takowych opłatach wynika jedynie z niespokojnego położenia samychże tych gubernii. b) Że za dostarczone przez obywateli zapasy będzie im zapłacono i wtedy, i jeżeliby one, po przyjeździe do skarbowego zarządztwa, dla jakiegokolwiek zdarzenia, do Armii nie doszły. c) Że ci, którzy zechcą terazże przedstawić kwietacy dla policzenia na podatki, iak za przeszły czas, tak i za rok bieżący, znajdą w policzeniu tém niezwłocznie należyte zadosyc uczynienie. d) Że z resztą, prócz obywateli, którzy nie brali żadnego w huntach uczestnictwa, pomienione zadosyc uczynienie będzie zrobione tym tylko, którzy, na osnowie Ukazow 6go maja i 4go czerwca tego roku, otrzymali już, albo później otrzymają, porządkiem ustanowionym, przebaczenie win swoich; uporeczywi zaś w nieposłuszeństwie pozbawią siebie na zawsze prawa do otrzymania za rekwizycje wynagrodzenia. 3) Uczyniwszy głośnemi takowe rozporządzenia przez pośrednictwo ich drukowania i publikowania, Wy przystąpić bez odwłoki do samego już wynagrodzenia obywateli, uważając, podług miejscowej dogodności i rozłożywszy je w taki sposób, ażeby nasamprzód wynagrodzeni byli ci, którzy zgola nie byli uczestnikami buntu, i których prawa do wynagrodzenia żadney nie podpadaia wątpliwości, a potem już ci, którzy złożą świadectwa, wydane im stosownie do Ukazu N a s z e g o z dnia 4go tego czerwca. 4) Wynagrodzenie to powinno być czynione oddzielnie po Guberniach, a w tych powiatach, w których znajdują się jeszcze powstańcy, w miarę przywrócenia w nich spokojności i ostatecznego przecięcia nieporządków, ponieważ do tego czasu nie masz możliwości przywiedzenia do należytey wiadomości, kto mianowicie ma do tego prawo. Razem z tém R o z k a z a l i ś m y Ministrowi Skarbu, dać miejscowym Izbom Skarbowym potrzebne zalecenia, względem wypełnienia Waszych rozporządzeń, iak względem wypłaty za kwietacjami, na osnowie wyżej opisanej, pieniędzy, tak i względem policzania kwietacy w podatkach. Na oryginalnie podpisano własną JEHO CESARSKIEY MOŚCI ręką: NIKOLAJ, 2re) Z przedpisania P. Głównego Dowodzącego Armią Rezerwową, Jenerała piechoty, Hrabiego Tolstoja, do P. Wileńskiego i Grodzieńskiego

Woennego Gubernatora, pod 25 tptynionego lipca, z Nrem 592, nastalego, że Cesarzowi JEHO MOŚCI podobało się przez ukaz n a y w y ż s z y, na imie tegoż Jaśnie Wielmożnego Głównego Dowodzącego, w dniu 19 przeszłego czerwca wydanym, rozkazać, wynagrodzić obywatelom Gubernii Zachodnich, za wzięte u nich przez rekwizycje, dla Armii Działającej produkta żywności. Zaczem P. Główny Dowodzący Armią Rezerwową, przesyłając kopią tego N a y w y ż s z e g o Ukazu, dla przywiedzenia go do wykonania, przepisuje P. Woennemu Gubernatorowi i Kawalerowi: 16d) W każdym powiecie powierzony P. Woennemu Gubernatorowi gubernii Wileńskiej, ustanowi osobną Kommissyą, z Powiatowego Marszałka Szlachty, Herodniczego, Sprawnika, Powiatowego Podskarbiego i iednego z godnych ufnosci Obywatela Szlachcica, podług uwagi P. Woennego Gubernatora. 2re) W tych Powiatach, w których, za przyczyny zasłych buntów, odbywanie się urzędow powiatowych, ieszcze niezaprowadzone, niezwłocznie przywrócić porządek tego odbywania się, i także przystąpić do ustanowienia w każdym z nich Kommissyi. 3cie) Kommissyi tey za obowiązek przepisac, bez odwłoki sporządzić dokładną wiadomość: ile mianowicie i u kogo z obywateli wzięto, lub dostarczone lub za rekwizycyą, dla Armii artykułow żywności, za które oni nie otrzymali ieszcze wynagrodzenia. 4te) Zbiór tych wiadomości Kommissya rozdzieli na dwa oddziały: a) O zbożu, wziętym u takich obywateli, którzy zgola uczestnikami buntu nie byli. b) O zbożu, wziętym u obywateli, którzy, chociaż będą zamieszani do buntu, ale korzysta będą z n a y m i ł o ś c i w s z e g o przebaczenia i otrzymają na to świadectwa, n a y w y ż s z y m ukazem 4go zeszłego czerwca przepisane. 5te) W wyliczeniu ilości tego zboża, należy brać za osnowę nie inaczej, iak autentyczne kwietacy, na rzeczywiste oddanie iego do wiedzy skarbowey. 6te) Obywatele, którzy nie złożyli prawego przekonania, na dostarczenie przez nich dla woysk artykułow żywności, nie wchodzą do obrachunku Kommissyi. 7me) Również wyłączaia się z takowego rachunku ci obywatele, którzy z uczestnictwem w buncie zostaią teraz pod strażą, i są podlegli sądowi, do ostatniego o nich późniy rozwiązania. 8me) Razem z tym Kommissya także sporządza wiadomość: ile mianowicie liczy się skarbowey niedoimki na obywatelach, wzmiankowanych wyżej w 3cim punkcie. 9te) Sporządziwszy tego wszystkiego wiadomość, Kommissya, po należytym przeyrzeniu i przekonaniu o regularności złożonych kwitow na oddanie zboża, sporządza dwie wiadomości: iedną, o tych obywatelach, którzy zgola nie byli uczestnikami buntu; drugą: o tych, którzy korzystali z N a y m i ł o ś c i w s z e g o przebaczenia i otrzymali świadectwa, N a y w y ż s z y m Ukazem 4go czerwca przepisane. 10te) Wiadomości te powinny w sobie zawierać: a) U kogo mianowicie z obywateli, ile iakich artykułow żywności wzięto i za czyimi kwiatami. b) Jaka summa każdemu należy się za te artykuły żywności, biorąc za osnowę ceny utwierdzone na nie w Guberniach, ogłoszonych w stanie wojny, przez rozkaz dzienny Głównego Dowodzącego Armią Działającą, Jenerała Marszałka-Polnego Hrabia Dżicza-Zabalkańskiego, wydany dnia 13go lutego terażniejszego roku (wypis z tego rozkazu o coach w Gubernii Wileńskiej tu się przyłącza). 11te) Z uwagi, iż z tey summy powinny być zapokoione skarbowe niedoimki, przeto w tych wiadomościach wyrazić: a) Ile mianowicie a każdym z obywateli liczy się w ogólności różnch skarbowych niedoimek za dawniejszy czas po dzień 1szy lipca tego roku, przyłączyszy osobną szczegółową wiadomość o tych niedoimekach z wyrażeniem nazwania ich i za iaki czas. b) Ile po zapokoieniu tey niedoimki będzie się ieszcze komu liczyło do wypłacenia ze skarbu pieniędzy za zboże, i czy nie żada kto i te ostatnie pieniądze obrócić na opłatę podatkow, za drugą płowę tego roku. 12te) Po ułożeniu tym sposobem wiadomości, Kommissya przedstawia je P. Woennemu Gubernatorowi, przyłączając i autentyczne kwietacy na zboże. 13te) Kommissya przedstawia także regularność i dokładność z